

LUONNONMARJANPOIMIJOIDEN ASEMAN PARANTAMISTA KOSKEVAN TYÖRYHMÄN ASETTAMINEN

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa tällä päätöksellään työryhmän, jonka tehtävänä on ohjata marja-alaan ja luonnonmarjankerääjiin liittyvää ulkoista selvitystä taloudellisista vaikutuksista ja tuottaa vaikutusten arviointia poliittisen päätöksenteon tueksi.

Toimikausi 12.1.2024 – 30.6.2024.

Tausta

Luonnonmarjojen teollinen talteenotto Suomessa on vuodesta 2005 lähtien nojautunut voimakkaasti ulkomaisiin, erityisesti Thaimaasta kutsuttaviin ja rekrytoituihin kerääjiin. Alusta asti marjanpoimijoiden ansiot ovat olleet keskustelun kohteena, mutta vuonna 2013 poimijoiden aseman ongelmat nousivat laajempaan tietoisuuteen, kun ryhmä poimijoita teki rikosilmoituksen ihmiskaupasta. Vuoden 2022 syksyllä marja-alalla paljastui taas laaja-alainen ihmiskauppaepäily, ja viimeisimmät rikosepäilyt tulivat julkisuuteen syksyllä 2023. Poimijoiden asemaan liittyviin ongelmiin on vuosien varrella pohdittu ratkaisuja erilaisissa työryhmissä. Poimijoiden asemaa on pyritty parantamaan ja marjayritysten liiketoimintaedellytyksiä tasapuolistamaan ensin vuodesta 2014 alkaen aiesopimusmenettelyllä ja vuonna 2021 luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain säätämällä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on lukuisia kirjauksia työperäisen hyväksikäytön torjunnasta, ja niiden toteuttamiseksi laaditaan syksyn 2023 aikana työperäisen hyväksikäytön vastainen toimenpideohjelma. Luonnonmarjojen kerääjien asemasta ei ole hallitusohjelmassa kirjausta. Työ- ja elinkeinoministeriö tilaa ulkoisen selvityksen luonnonmarjoja keräävien ulkomaalaisten aseman parantamista koskevien ratkaisuvaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista (VN/32045/2023). Selvityksen tekoaika on tammikuusta huhtikuuhun 2024. Tilatun selvityksen on tarkoitus toimia poliittisen päätöksenteon tukena eri kehittämisvaihtoehtojen vaikutusten arvioinnissa.

Päävaihtoehtoina ovat eteneminen kausityölakia ja -asetusta muuttamalla (=kausityöhön oikeuttavalla luvalla maahantuloa varten vaaditaan työsopimusta) tai marjalain jatkokehittämiseen perustuvan mallin pohjalta (=poimijat tulevat maahan elinkeinonharjoittajina). Selvityksessä arvioidaan sitä, miten vaihtoehdot vaikuttaisivat yhtäältä toimialaan ja

marjayritysten taloudellisiin toimintaedellytyksiin ja toisaalta poimijoiden ansioihin ja asemaan muutoin. Lisäksi arvioidaan vaihtoehtojen julkistaloudellisia vaikutuksia.

Tehtävät ja tavoitteet

Työryhmän tehtävänä on luonnonmarjanpoimintaa koskevien sääntelyvaihtoehtojen taloudellisia vaikutuksia koskevan ulkoisen selvitystyön ohjaaminen sekä muun vaikutusarvioinnin tekeminen poliittisen päätöksenteon tueksi ja lainsäädäntömuutosten pohjaksi. Hallituksen esityksen valmistelemiseksi asetetaan myöhemmin uusi työryhmä sen mukaisesti, mitä hallitus jatkovalmistelusta linjaa.

Työryhmän tulee laatia toimikauden loppuun mennessä selvitys työnsä tuloksista. Ulkoinen selvittäjä laatii erillisen raportin.

Organisointi

Työryhmän kokoonpano:

Työ- ja elinkeinoministeriö:

Johtava asiantuntija Katri Niskanen, puheenjohtaja
Erityisasiantuntija Ariann Grandell, sihteeri
Erityisasiantuntija Anette Laiho, jäsen

Ulkoministeriö:

Lainsäädäntösihteeri Sara Fahmy, jäsen
Lähetystöneuvos Anna Esko, varajäsen

Maa- ja metsätalousministeriö:

Erityisasiantuntija Annika Öhberg, jäsen

Ympäristöministeriö:

Ympäristöneuvos Markus Tarasti, jäsen

Sosiaali- ja terveysministeriö:

Erityisasiantuntija Riku Rajamäki, jäsen
Erityisasiantuntija Kirsi Kyrkkö, varajäsen

Sisäministeriö:

Neuvotteleva virkamies Harri Sivula, jäsen

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto:

Palvelujohtaja Mari Tuomikoski, jäsen
Palvelupäällikkö Heikki Haapakorva, varajäsen

Maahanmuuttovirasto:

Erityisasiantuntija Janne Kinnunen, jäsen
Tulosalueen johtaja Mikko Keski-Nirva, varajäsen

Työsuojelun vastualueet:

Tarkastaja Niko Huru, jäsen
Tarkastaja Marleena Hiltunen, varajäsen

Valtiovarainministeriö ei nimennyt jäsentä työryhmään.

Työryhmän kokouksiin voi osallistua jäsen ja jäsenen sijainen ja tarpeen vaatiessa muukin saman organisaation edustaja.

Työryhmä kuulee tarpeen mukaan muita tahoja.

Kustannukset ja rahoitus Työryhmän työskentely tapahtuu virkatyönä. Kukin organisaatio vastaa omista kuluistaan.

Anna Bruun
Neuvotteleva virkamies

Kristel Stenman-Huuskonen
Projektipäällikkö

JAKELU Työryhmän jäsenet

TIEDOKSI TEM MAKO työvoiman maahanmuutto- ja kotoutumisyksikkö